

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ו, 2016
מספר השאלון: 214,003202

ת נ ך

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

יחידה ב' – חלק שני ממבחן 5 יח"ל

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	קטע שלא נלמד	—	(3×6)	—	18 נקודות
פרק שני	—	עיון בתורה (ספר דברים עם מפרשים)	—	(12×3)	—	36 נקודות
פרק שלישי	—	התמצאות בספר דברים	—	(10×1)	—	10 נקודות
פרק רביעי	—	עיון בנביאים אחרונים ובכתובים	—	(9×4)	—	<u>36 נקודות</u>
				סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

(2) ספר **ויקרא** עם מפרשים: "מקראות גדולות".

ד. הוראות מיוחדות: בפרק הרביעי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י אנ מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

המשך מעבר לדף ◀

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – קטע שלא נלמד (18 נקודות)

עיינן בויקרא, כ"ו, ג'-י"ב, וענה על שש מהשאלות 1-7 (לכל שאלה – 3 נקודות).

שים לב: אין להעתיק את דברי הפרשן. עליך לענות במילים שלך.

1. "אם בַּחֲקֹתַי תֵּלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ" (פסוק ג').
 - א. מהו הקושי של רש"י במילים אלה?
 - ב. כתוב את התירוץ של רש"י לקושי זה.
2. "וְנָתַתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם" (פסוק ד').

לפי רמב"ן (עד המילים "גדולה שבברכות"), מדוע הקדימה התורה את ההבטחה בעניין הגשמים לשאר ההבטחות?
3. "וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ" (פסוק ו').

הסבר את המילים האלה, לפי שני הפירושים של רמב"ן (עד המילה "וינוסו").
4. "וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמֹשֶׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רַבְּבָה יִרְדְּפוּ" (פסוק ח').

רש"י (ד"ה "חמשה מאה ומאה רבבה"): "וכי כך הוא החשבון?".

הסבר את השאלה של רש"י, ואת תשובתו על שאלה זו.
5. "וְנִפְּלוּ לִפְנֵיכֶם לַחֲרֵב" (פסוק ז').

"וְנִפְּלוּ אִיְבֵיכֶם לִפְנֵיכֶם לַחֲרֵב" (פסוק ח').

מדוע חזרה התורה על ברכה זו? ענה לפי רש"י (לפסוק ז' ולפסוק ח') ולפי אבן עזרא (לפסוק ח').
6. "וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם" (פסוק י"א).

"שפתי חכמים": "אבל אינו משכן כמשמעו, דבארץ ישראל לא היה להם המשכן".
 - א. מהו הקושי של רש"י, לפי "שפתי חכמים"?
 - ב. הסבר את המילה "משכני", לפי רש"י ולפי ספורנו.
7. "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים" (פסוק י"ב).

לפי רש"י, הסבר מדוע נדרשה התורה לכתוב "והייתי לכם לאלקים" אחרי שכתבה "והתהלכתי בתוכם".

המשך בעמוד 3

פרק שני — עיון בתורה (ספר דברים עם מפרשים) (36 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 8-11 (לכל שאלה — 12 נקודות; לכל סעיף — 4 נקודות).

8. דברים, א', כ"ב-ל"א.

- א.** "נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ" (פסוק כ"ב).
לפי רש"י, מה הם שלושת הדברים שבני ישראל ביקשו מן המרגלים לבדוק?
- ב.** "וייטב בעיני הַדָּבָר" (פסוק כ"ג).
הסבר את הקושי של רש"י בביטוי זה, ואת התירוץ שלו. בסס את תשובתך על המשל המובא ברש"י.
- ג.** "וישבו אֲתָנוּ דבר ויאמרו טובה הארץ" (פסוק כ"ה).
רש"י: "מי הם שאמרו טובתה? יהושע וכלב".
- (1) מהו הקושי של רמב"ן בפירוש של רש"י?
- (2) מהו ההסבר של רמב"ן לטענה של משה כלפי ישראל בפסוק כ"ו?

9. דברים, ג', כ"ג-כ"ו.

- א.** "ואתחנן אל ה' בעת ההוא" (פסוק כ"ג).
לפי אחד מן הפירושים של רש"י, מהו פירוש המילה "ואתחנן", ומדוע התחנן משה דווקא "בעת ההוא"?
- ב.** "אתה החלוקת להראות" (פסוק כ"ד).
רש"י: "פתח להיות עומד ומתפלל אף על פי שנגזרה גזרה".
על פי ה"כלי יקר", הסבר מדוע יש לקרוא את האות פ"א במילה "פתח" שבדברי רש"י בסגול ולא בקמץ.
- ג.** "ויאמר ה' אֵלַי רֵב לך" (פסוק כ"ו).
הסבר את הביטוי "רב לך", לפי שני הפירושים של רש"י.

10. דברים, י"ג, ז'-י'.

- א. (1) "כי יסיתך אחיך... בסתר" (פסוק ז').
רש"י (ד"ה "בסתר"): "דיבר הכתוב בהווה".
 הסבר את דברי רש"י בהקשר של פסוק זה.
- (2) רש"י מזכיר את הכלל "דיבר הכתוב בהווה" גם בפירושו לפסוק:
 "לא תעבד בבכר שורך ולא תגז בכור צאנך" (דברים, ט"ו, י"ט).
 הסבר את דברי רש"י בהקשר של פסוק זה.
- ב. בפסוק ט' יש חמישה איסורים העוסקים ביחס כלפי המסית.
 לפי רש"י, הסבר את חמשת האיסורים שבפסוק זה.
- ג. (1) "כי הרג תהרגנו" (פסוק י').
 לפי רש"י, מה לומדים ממילים אלה?
 (2) "ידך תהיה בו בראשונה" (פסוק י').
 לפי רש"י, מה לומדים ממילים אלה?

11. דברים, ט"ו, י"ב-י"ח.

- א. "כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה" (פסוק י"ב).
 לפי רש"י, באיזה מצב אדם נמכר לעבדות, ובאיזה מצב אישה נמכרת לעבדות?
- ב. "עֶבֶד עוֹלָם" (פסוק י"ז).
רש"י: "יכול כמשמעו?".
 הסבר את השאלה של רש"י, ואת התשובה שלו על שאלה זו.
- ג. "ואף לאמתך תעשה כן" (פסוק י"ז).
 לפי רש"י, מהו הדין הנוגע הן לעבד הן לאמה, ומהו הדין הנוגע לעבד בלבד?

פרק שלישי — התמצאות בספר דברים (10 נקודות)

ענה על שאלה 12.

12. לפניך שישה סעיפים (א-ו), ובהם קטעי פסוקים.

בחר בחמישה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת את הסעיף שבחרת, וכתוב ליד כל אות מהו ההקשר שבו נאמרו הדברים, ומהו הפשט, על פי רש"י (פירוש אחד).
(לכל סעיף — 2 נקודות; סה"כ — 10 נקודות)

- א. "כי שָׁאֵל נָא... ולמקצה השמים ועד קצה השמים".
- ב. "שָׁגַר אֶלפִּיךָ וְעִשְׂתָּרְתָּ צֶאֱנֶךָ".
- ג. "כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ".
- ד. "מִקְלָה אֲבִיו וְאָמֹר".
- ה. "לֹא נִפְלְאָתָה הוּא מִמֶּךָ".
- ו. "וְאִין עָמּוּ אֶל נֶכֶד".

פרק רביעי — עיון בנביאים אחרונים ובכתובים (36 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 13-17 (לכל שאלה — 9 נקודות; לכל סעיף — 3 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

13. ישעיה, י"ב, א'-ג'.

- א. "אֹדֶךָ ה' כִּי אֲנַפְתָּ בִּי" (פסוק א').
הסבר את הביטוי "כי אנפת בי", וכתוב מדוע ישעיהו מודה לה' על כך.
- ב. "עֲזִי וְזִמְרַת י-ה ה' וִיהִי לִי לִישׁוּעָה" (פסוק ב').
באר את הביטוי "עזי וזמרת י-ה", והסבר את הקשר בין ביטוי זה לישועה שבפסוק.
- ג. עיין בפסוק ג'.
מהו הנמשל של המשל שבפסוק זה?

14. ישעיה, נ"ב, א'-י"א.

- א. "חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו" (פסוק ג').
הסבר את דברי ה'.
- ב. "מצרים ירד עמי בראשנה לגור שם ואשור באפס עֶשְׂקו" (פסוק ד').
מהו ההבדל בין גלות מצרים ובין גלות אשור?
- ג. "הִבְרֹו נְשָׂאֵי כְּלֵי ה' " (פסוק י"א).
הסבר קריאה זו של הנביא.

15. יחזקאל, כ', י"ח-כ"ו.

- א. (1) "ואמר אל בניהם" (פסוק י"ח).
מי הם בנים אלה?
- (2) "בחוקי אבותיכם אל תלכו" (פסוק י"ח).
מה הם "חוקי אבותיכם" שבדברי הנביא?
- ב. "גם אני נתתי להם חקים לא טובים" (פסוק כ"ה).
הסבר את הביטוי "חקים לא טובים" שבדברי הנביא.
- ג. עיין בפסוק כ"ו.
הסבר את המשמעות של הביטוי "ואטמא אותם", ואת המילה "במִתְנֹתָם".

16. תהלים, ק'.

- א. עיין בפסוק א'.
כתוב מיהו הדובר במזמור זה, ומהו הקשר בין זהות הדובר לביטוי "הריעו לה' כל הארץ".
- ב. "עבדו את ה' בשמחה" (פסוק ב').
לפי מלבי"ם, מהו ההבדל בין עבודת ה' ובין העבודה לבשר ודם?
- ג. "הוא עֶשְׂנו וְלֹא קָרִי: וְלוֹ) אֲנַחְנו" (פסוק ג').
הסבר את הביטוי, לפי הפירוש שלמדת.

17. תהלים, ק"ז.

- א. "יודו לה' חסדו וגו' ".
הסבר מדוע פסוק זה מוזכר ארבע פעמים במזמור.
- ב. עיין בפסוק י"ז.
לפי רד"ק, מי הם "אֱלֹהִים", ומדוע הם מכונים כך?
- ג. עיין בפסוק מ"ג.
מה ישמור החכם, ומהי התוצאה של שמירה זו?

בהצלחה!